

Vastaus kirkkovaltuuston jäsen Viivi Ali-Löytyn valtuustoaloitteeseen koskien Tuomiokirkkoseurakunnan toimintaedellytysten turvaamista

Yhteinen kirkkoneuvosto 28.11.2022 § 393
749/00.00.04/2022

Esittelijä Seurakuntayhtymän johtaja Rintamäki Juha

Päätösehdotus

Yhteinen kirkkoneuvosto päättää esittää yhteiselle kirkkovaltuustolle, että se päättää:

1. merkitä vastauksen aloitteeseen tiedoksi.
2. katsoa aloitteen tulleen käsitellyksi.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Selostus

Valtuutettu Viivi Ali-Löytty on yhdessä viiden muun allekirjoittajan kanssa jättänyt yhteisen kirkkovaltuuston 6.10.2022 kokouksessa valtuustoaloitteen koskien Tuomiokirkkoseurakunnan toimintaedellytysten turvaamista. Aloitteessa todetaan muun muassa, että Tuomiokirkkoseurakunnalla on suuret taloudelliset haasteet muuttuneiden sisäisten vuokrien vuoksi, eikä näköpiirissä ole helpotusta tilanteeseen. Aloitteen mukaan seurakunta tekee vuoteen 2026 mennessä 650 000 euroa miinusta sillä oletuksella, että uusi seurakuntaneuvosto päättää luopua Suomenlinnan kirkosta helmikuussa 2023.

Tuomiokirkkoseurakunta on toimittanut vuoden 2023 talousarvion yhteydessä yhteiselle kirkkoneuvostolle selvityksen talousarvion alijäämän kattamisesta.

Aloitteessa todetaan Tuomiokirkkoseurakunnalla olevan tiivistetysti kolme ongelmaa:

1. Työntekijöitä on työmäärään nähden nyt jo liian vähän.
2. Kiinteistöjä on enemmän kuin mihin on varaa. Kuitenkin, keskustan kirkot palvelevat suurempaa yleisöä kuin pelkän tuomiokirkkoseurakunnan jäseniä, minkä vuoksi niistä luopuminen vaikuttaa ennen kaikkea muihin kuin seurakunnan jäseniin.
3. Tuomiokirkkoseurakunnan jäsenet ovat eriarvoisessa asemassa muiden seurakuntien jäseniin, sillä seurakunnan resurssit menevät yhteisten asioiden hoitamiseen.

Aloitteen tekijät pyytävät selvitystä ja tarvittavia päätöksiä nopeutetulla aikataululla tuomiokirkkoseurakunnan toimintaedellytysten turvaamiseksi jo vuosiksi 2023-2025. Aloitteessa on myös annettu ehdotuksia mahdollisiksi keinoiksi tilanteen ratkaisemiseksi.

Yhteinen kirkkovaltuusto on päättänyt kokouksessaan 27.1.2022 seurakunnille osoitettavien määrärahojen jakoperusteista sekä sisäisten vuokrien määräytymisperusteista vuosille 2023-2025. Päätös on perustunut laajaan, Rohkeasti yhdessä –ohjelman yhteydessä toteutettuun selvitykseen toimintaedellytysten turvaamiseksi. Selvityksen aikana on osallistutettu seurakuntien ja yhteisten palveluiden työntekijöitä ja luottamushenkilöitä kattavasti, pyrkien löytämään erilaisia kompromisseja, jotka vastaisivat mahdollisimman hyvin eri seurakuntien näkökulmiin ja tarpeisiin.

Sisäisten vuokrien uudistamisen keskeisenä tavoitteena oli saada sisäiset vuokrat vastaamaan kunkin toimitilan todellisia kustannuksia, aiemmin käytössä olleiden tasausjärjestelmien asemesta. Ratkaisulla haluttiin edistää sisäisten vuokrien läpinäkyvyyttä ja oikeudenmukaisuutta. Sisäisten vuokrien uuteen järjestelmään

rakennettiin kuitenkin erillinen jaksotusjärjestelmä kertaluonteisten kulujen perimisen osalta, seurakuntien määräraha- ja ennustettavuuden sekä toiminnan jatkuvuuden ja suunnitelmallisuuden turvaamiseksi.

Seurakunnille osoitettavien määrärahojen jakoperusteista sekä sisäisten vuokrien määräytymisperusteista päätettäessä oli selvää, että osa seurakunnista hyötyy taloudellisesti uudesta järjestelmästä aiemmin käytössä olleeseen järjestelmään nähden, toimintaan jäävän määrärahaosuuden kasvaessa, kun taas osalle seurakunnista uusi määrärahajako aiheuttaa toimintaan jäävän määrärahan pienenemistä. Laskelmat osoittivat, että Tuomiokirkkoseurakunta tulisi olemaan yksi niistä seurakunnista, joilla toimintaan jäävä määräraha tulisi pienenemään, johtuen erityisesti seurakunnan aiemmin saamasta suuresta tilamäärärahasta. Tilannetta kompensoitiin uudessa määrärahajakomallissa kasvattamalla Tuomiokirkkoseurakunnalle osoitettavan erityislisän prosenttiosuutta. Samassa yhteydessä erityislisä kasvoi myös jaettavan kokonaismäärärahan nousun myötä, aiemmin käytössä olleen tilamäärärahan tultua yhdistetyksi seurakunnille jaettavaan määrärahaosuuteen.

Erityislisän kasvattamisen lisäksi Tuomiokirkkoseurakunta oli yksi niistä seurakunnista, jolle päätettiin osoittaa erityistä tasapainotusmäärärahaa vuosille 2023-2025. Määrärahalla haluttiin antaa sitä saaville seurakunnille aikaa toiminnan sopeuttamiseen uutta määrärahajakoa vastaavaksi.

Tuomiokirkkoseurakunnan saama erityislisä vuonna 2023 on noin 0,775 milj. euroa. Vertailun vuoksi todettakoon, että Tuomiokirkosta perittävä sisäinen vuokra vuonna 2023 on noin 0,661 milj. euroa. Yhteensä Tuomiokirkkoseurakunnan sisäiset vuokrat ovat noin 1,743 milj. euroa. Sisäisten vuokrien jälkeen toimintaan jäävä määräraha pienenee Tuomiokirkkoseurakunnalla vuonna 2023 noin 0,344 milj. euroa eli noin 10,6 % vuoden 2022 tilanteeseen nähden. Prosentuaalisesti eniten toimintaan jäävä määräraha pienenee Töölön seurakunnalla, vähennyksen ollessa noin 16,3 %. Tuomiokirkkoseurakunnan kanssa samassa kokoluokassa määrärahan prosentuaalisen vähennyksen kanssa ovat Munkkiniemen seurakunta (vähennys n. 9,5 %) ja Johannes församling (vähennys n. 9,4 %).

Vuosien 2023-2025 määrärahan jakoperusteista ja sisäisen vuokrien määräytymisperusteista päätettäessä päätettiin samalla käynnistää erillinen jatkokehitysprojekti, jonka tehtävänä on tehdä ehdotuksia seurakunnille osoitettavien määrärahojen jakoperusteisiin sekä sisäisten vuokrien määräytymisperusteisiin tehtävistä tarkennuksista suunnitelmakautta 2026-2030 varten. Yhtenä keskeisenä syynä jatkokehitysprojektin käynnistämiseksi oli tietoisuus uuden sisäisen vuokran mallin taloudellisista vaikutuksista niille seurakunnille, joiden kiinteistömäärä on erityisen suuri. Erityisesti teemoiksi nostettiin muun muassa Tuomiokirkon sekä eräiden muiden niin sanottujen maamerkkikirkkojen rooli tulevien vuosien sisäisten vuokrien näkökulmasta. Todettakoon, että Helsingin seurakuntayhtymässä ei ole vielä tehty määritystä siitä, mitä

kirkkoja maamerkkikirkko-termi sisältää, eli tämä tulee luonnollisesti linjata jatkokehitysprojektin edetessä, mikäli termiä aiottaisiin jatkossa käyttää yhtenä sisäisten vuokrien määräytymistekijänä.

Jatkokehitysprojektin työskentely ajoittuu väistämättä suhteellisen pitkälle aikavälille, koska selvitettävien asioiden laajuuden ja merkittävyyden lisäksi objektiivisten johtopäätösten tekemisen näkökulmasta on ensiarvoisen tärkeää pystyä tarkastelemaan myös uuden järjestelmän ensimmäisen soveltamisvuoden (vuosi 2023) toteutumia. Vuoden 2023 tilinpäätös valmistuu keuhälälvelle 2024, jolloin projekti pääsee antamaan lopullisia toimintaehdotuksiaan vasta kesällä 2024. Tilinpäätöslukujen valmistumista odotellessa tehdään kuitenkin jo monia muita valmistavia toimenpiteitä: projektin aikana on tarkoitus toteuttaa muun muassa haastattelu kaikkien Helsingin seurakuntien kirkkoherroille sekä laatia erilaisia laskelmia ja mallinnuksia päätöksenteon tueksi. Myös yhteisen kirkkovaltuuston jäsenet tullaan osallistamaan projektin aikana, eri seurakuntien luottamushenkilöiden mielipiteiden kuulemiseksi.

Yhteisten palveluiden johtajisto sekä yhteisen kirkkoneuvoston edustajat ovat olleet Tuomiokirkkoseurakunnan kutsusta tapaamassa Tuomiokirkkoseurakunnan edustajia 14.11.2022. Keskustelun tavoitteena oli löytää yhteinen tilannekuva sekä ideoida yhdessä kestäviä ratkaisuja keskustaseurakunnan toimintaedellytysten turvaamiseen.

Keskustelussa käytiin läpi Tuomiokirkkoseurakunnan talouden, toiminnan, henkilöstön ja tilojen nykyrealiteetteja sekä pohdittiin erilaisia vaihtoehtoja Tuomiokirkkoseurakunnan tilanteen helpottamiseksi. Keskustelussa nousivat esiin muun muassa ajatukset Tuomiokirkon mahdollisesta erityisasemasta vuokra- ja henkilöstökulujen osalta, maamerkkikirkkojen määrittelyn tärkeydestä, valtionrahoituksen kohdentamismahdollisuuksista ja valtion erillisrahoituksista, toimintolaskelmien tekemisen tärkeydestä sekä läpinäkyvyyden merkityksestä kulurakenteen ymmärtämiseksi. Keskusteluun osallistuneet henkilöt pitivät tapaamista erittäin tärkeänä ja arvokkaana. Yhteistä ideointia on syytä jatkaa aktiivisesti, jatkokehitysprojektin edetessä.

Tuomiokirkkoseurakunnan budjetoitu alijäämä vuoden 2023 talousarviossa on 250 650 euroa, huomioiden jäljellä olevien säästöjen käyttö 73 408 euroa. Alijäämä on huomattava ja toimenpiteet alijäämän paisumiseksi tulevina vuosina ovat erittäin tärkeitä. Erillisen taloudellisen avun antaminen Tuomiokirkkoseurakunnalle tässä vaiheessa, kun yhteisen kirkkovaltuuston vuosille 2023-2025 hyväksymän määrärahajako- ja sisäisten vuokrien mallin soveltamiskausi ei ole viedä edes alkanut, olisi hyvin ongelmallista. Tuomiokirkkoseurakunnan ohella myös useat muut seurakunnat joutuvat tasapainottamaan toimintaansa taloustilanteen tiukentuessa. Erityisen kertaluonteisen lisäerän osoittaminen Tuomiokirkkoseurakunnalle edellyttäisi myös vastaavansuuruisen säästön aikaansaamista toisaalla. Seurakuntayhtymällä ei ole käytössään mitään erityistä vararahastoa, pois lukien niin sanottu tarveharkintainen määräraha, josta yhteinen kirkkoneuvosto myöntää anomuksesta vuosittain tukea erilaisille seurakuntien ja yhteisten palveluiden hankkeille ja projekteille sekä vuoden aikana ilmeneviin / äkillisiin kulueriin.

Tuomiokirkkoseurakunnan aloite on ehdottoman tärkeä ja Tuomiokirkkoseurakunnan, kuten myös muiden seurakuntien, talouskehitystä on tärkeää seurata tiiviisti vuosien 2023-2025 aikana. Talouskehityksestä ilmenevät seikat on myös tärkeää huomioida seurakunnille osoitettavien määrärahojen jakoperusteiden sekä sisäisten vuokrien määräytymisperusteiden jatkokehitysprojektissa ja projektista annettavassa ehdotuksessa vuosien 2026-2030 määrärahajakoa ja sisäisten vuokrien mallia koskien.

Lapsivaikutusten arviointi

Lapsivaikutusten arviointi on tehty perusteellisesti seurakunnille osoitettavan määrärahan jakoperusteita sekä sisäisten vuokrien määräytymisperusteita valmisteltaessa. Valtuustoaloitevastauksen osalta ei ole tarpeen tehdä erillistä lapsivaikutusten arviointia.

Lisätiedot

Hallintojohtaja Juha Silander

puh. 040 563 9709, juha.silander@evl.fi